

AD 637/2018

Klassificeringsid
1.2.1

Bilaga 3: SBR - Standard Business Reporting

Uppdraget att utveckla tjänsten
för digital ingivning av
årsredovisningar m.m.
för alla företagsformer

Bilaga 3 till slutrapport 31 mars 2021
N2018/02033/FF

Datum: 2021-03-26

Version: 1.0

Innehållsförteckning

Redovisning av deluppdraget Standard Business Reporting - SBR	1
Bakgrund till uppdraget	1
Sammanfattande rekommendationer	2
1. Vad är Standard Business Reporting?.....	4
2. Varför Standard Business Reporting?.....	4
3. Förutsättningar för Standard Business Reporting.....	5
3.1 Det digitala affärsekosystemet	5
3.1.1 Interoperabilitet och portabilitet	6
3.1.2 SBRs ekosystem inom det digitala affärsekosystemet	7
3.1.3 De fyra primära processerna för informationsutbyte	7
3.2 Det digitala ekosystemets behov av infrastruktur	8
4. Standard Business Reporting i Sverige.....	8
4.1 Den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte	9
4.1.1 Värdeskapande strukturer för styrning av infrastrukturen	9
4.2 Grunddatadomän företag och företagsdomänen	10
4.2.1 Grunddatadomän företag	11
4.2.2 Företagsdomänen	12
5. SBR i samverkan.....	12
5.1 Begreppsförvaltning	13
5.1.1 Begreppsförvaltning av finansiell information	13
5.1.2 Bokföringsnämnden och Bolagsverket	14
5.1.3 Finansinspektionen	14
5.1.4 Skatteverket	15
5.1.5 Statistikmyndigheten SCB	15
5.1.6 Externa samverkansparter inom begreppsförvaltning	16
5.2 Teknisk förvaltning	17
5.2.1 Informationshantering	17
5.3 Juridiska aspekter inom SBR	18
5.3.1 De olika informationsmängdernas karaktärer	18
5.3.2 Juridiska frågeställningar med hänsyn till intressenterna	20
5.4 Extern samverkan med intressenter	20
5.4.1 Intressentsamverkan inom SBR	21

Redovisning av deluppdraget Standard Business Reporting - SBR

Standardiserad företagsrapportering skapar förutsättningar att förenkla företagens administration och att på sikt minska företagets rapportering till myndigheter, samt möjliggöra ett cirkulärt utbyte av finansiell information till fördel för Sverige och Nordens företag. Det kan ge stora samhällsekonomiska nyttor i Sverige och Norden. I den här bilagan beskriver de samverkande myndigheterna (Bolagsverket, Bokföringsnämnden, Finansinspektionen, Skatteverket, statistikmyndigheten SCB och Tillväxtverket, samt Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), som under uppdragets gång anslöt sig till utredningsarbetet, hur det kan göras möjligt och vilka förutsättningar som behöver uppfyllas för att nå dit.

Bakgrund till uppdraget

I budgetpropositionen för 2018 framgår att regeringens bedömning av förenklingspotentialen med nationella digitala tjänster är stor. Genom att ta tillvara digitaliseringens möjligheter blir kontakten med myndigheter enklare för företag. I budgetpropositionen framgår vidare att regeringen har gjort bedömningen att digitalt ska vara förstahandsval i den offentliga förvaltningens verksamhet och i kontakter med bl.a. företag. Det ska vara enkelt att digitalt komma i kontakt med det offentliga Sverige och uppgifter ska om möjligt bara behöva lämnas en gång.

I många länder har man bedrivit ett arbete med att skapa förutsättningar för standardiserad digital rapportering för företag till myndigheter i myndighetsövergripande projekt, vilket har minskat både antalet rapporteringar och det administrativa arbetet för överföringen av data. Det har i sin tur medfört att företagets administration underlättats och att pappershanteringen minskat. Standardiserad företagsrapportering skapar förutsättningar för ökad effektivitet, säkerhet, transparens, standardisering och spårbarhet.

Den 31 mars 2018 gav regeringen Bolagsverket i uppdrag att vidareutveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar (N2018/02033/FF). Uppdraget bygger vidare på det tidigare uppdrag som Bolagsverket haft att införa tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar (N2016/04957/SUN). Som skäl till uppdraget anger regeringen bland annat att digital ingivning av årsredovisningar och koncernredovisningar är en viktig del i arbetet med att förenkla för företagen bl.a. med stöd av digitaliserad och standardiserad företagsrapportering. I uppdragen ingår därför att lämna förslag på fortsatt arbete, samordning och förvaltning av begreppsstandarder, processer och tjänster för inlämnande och informationsutbyte av finansiell information mellan myndigheter och näringsliv. Vilket är förutsättningsskapande för det som beskrivs som standardiserad företagsrapportering eller Standard Business Reporting (SBR).

Det nordiska samarbetsprojektet Nordic Smart Government¹, som leds av företagsregistreringsmyndigheterna i Norden (Bolagsverket i Sverige), arbetar tillsammans med små och medelstora företagen inom Norden och deras digitala transformation av finansiell data.

¹ www.nordicsmartgovernment.org, hämtad 2021-02-12.

Programmet Nordic Smart Government är unikt i Norden och syftar till att skapa värde för små och medelstora företag, myndigheter och samhälle genom att dela data över hela regionen på ett automatiskt, intelligent och säkert sätt. Nordic Smart Government är en drivkraft för en integrerad nordisk region. Programmet lanserades av de nordiska näringsministrarna i maj 2018 och stöds ekonomiskt av Nordic Innovation.

Tillsammans skapar de två regeringsuppdragen de förutsättningar som krävs för att nå regeringens mål med ett förenklat och digitaliserat informationsutbyte och som gör Standard Business Reporting möjlig med den samhällsekonomiska nytta som eftersträvas.

Sammanfattande rekommendationer

- De samverkande myndigheterna rekommenderar att informationsutbytet av finansiell information inom SBR sker inom ramen för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte, samt att hantering av finansiell information enligt SBR sker enligt ramverket för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen².
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att SBR och det digitala affärs ekosystemet följer principerna om ökad och säkrad interoperabilitet och portabilitet.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att utveckling och förvaltning av informationsutbytesmodeller och tjänster för finansiell information enligt SBR sker inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att en gemensam förvaltning av basbegrepp som härrör från företagets verksamhet sker inom ramen för grunddatadomän företag och Bolagsverkets koordinerande ansvar. De samverkande myndigheterna rekommenderar även en gemensam förvaltning av Svenskt taxonomiramverk som härrör från företagets verksamhet och regelverken för svensk redovisning och svenska IFRS-tillägg. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att Bokföringsnämnden ges ansvar och resurser att tillsammans med Bolagsverket samverka kring förvaltning av taxonomierna för informationsmängderna som härrör ur företagets krav att följa Bokföringsnämndens normgivning. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att Finansinspektionen ges ansvar att tillsammans med Bolagsverket samverka avseende förvaltning av taxonomierna inom ramen för Svenskt taxonomiramverk. Finansinspektionen har en särställning avseende förståelsen för EU-taxonomierna inom statsförvaltningen. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att Skatteverket ges ansvar att tillsammans med Bolagsverket samverka avseende förvaltning av taxonomierna inom ramen för Svenskt taxonomiramverk. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

² https://www.digg.se/49049e/globalassets/dokument/utveckling-av-digital-forvaltning/digital-infrastruktur/grunddata_underlag_ramverk_for_nationella_grunddata_inom_den_offentliga_forvaltningen_20210129.pdf, hämtad den 18 mars 2021

- De samverkande myndigheterna rekommenderar att SCB ges ansvar att tillsammans med Bolagsverket avseende förvaltning av taxonomierna inom ramen för Svenskt taxonomiramverk. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att FAR och Rådet för finansiell rapportering bjuds in till samverkan avseende förvaltning av taxonomier inom ramen för Svenskt taxonomiramverk och IFRS. Finansinspektionen har en särställning avseende förståelsen för EU-taxonomierna inom statsförvaltningen. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att www.taxonomier.se fortsätter att fungera som domänspecifik portal för finansiella informationsmängder enligt SBR. Samarbetet kring portalen ska successivt öka mellan de samverkande aktörerna avseende portalen för att på sikt migrera innehållet till Sveriges dataportal www.dataportal.se. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att ett forum etableras inom företagsdomänen för att säkerställa beredningsmöjligheter för juridiska frågor som härrör ur ett SBR-perspektiv. Forumet ska lämna rekommendationer för hur framtida leverantörer av programvarutjänster inom SBR kan bidra till ökad tillit till ekosystemen kring SBR. Forumet ska operativt ansvara för att driva juridiska frågor knutna till SBR i syfte att lämna rekommendationer till de samverkande myndigheterna hur de kan agera och lösa uppkomna problemställningar. Juridiska frågeställningar som kan härledas till den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte kan beredas inom forumet men ska tillställas Myndigheten för digital förvaltning med den eller de kompetensområden eller byggblock med mandat och förutsättning att driva frågan. Den juridiska samverkan kring SBR bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.
- De samverkande myndigheterna rekommenderar att ett samverkansforum etableras inom företagsdomänen för att säkerställa strukturerad extern samverkan med de svenska företagen och leverantörer av affärssystem och programvara för utbyte av information enligt SBR. Till samverkan bör även företagets intressenter och ombud bjudas in för att säkerställa en kvalificerad och mångfacetterad dialog som täcker företagarens behov av lösningar som underlättar rapporteringsplikten i syfte att minska den administrativa bördan hos företagen. Intressentsamverkan kring SBR bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar, och samordnas med behoven inom det nordiska samverkansprojektet Nordic Smart Government.

1. Vad är Standard Business Reporting?

Standardiserad företagsrapportering är en metodik för digitalt utbyte av strukturerad verksamhetsinformation där basen utgörs av finansiell information. SBR ger verksamhetsnytta genom digitaliserad finansiell information, och bygger på öppna standarder för att öka tillgängligheten till företagsdata.

SBR standardiserar;

- datadefinitioner,
- gemensamma begreppsbeskrivningar (taxonomier),
- strukturen för digitala rapporter,
- den hierarkiska relationen mellan data,
- processer genom vilka utbyte av data sker,
- tekniker som används för att möjliggöra utbyte av information.

Inom ramen för det här uppdraget har vi utforskat möjligheten att förenkla och öka utbytet av finansiell information avseende årsredovisningsinformation som lämnas till Bolagsverket och Finansinspektionen, statistisk finansiell information som lämnas till SCB och finansiell information som lämnas till Skatteverket.

2. Varför Standard Business Reporting?

Under rätt förutsättningar innebär SBR att ekonomiadministrationen hos företagaren förenklas och att finansiell information kan utbyts digitalt och strukturerat, förädlas och återanvändas i snabbare takt än tidigare. Det sker när företagarens affärssystem når en ökad digitaliserings- och automatiseringsgrad. Den administrativa rapporteringsbördan minskar också genom att den svenska statsförvaltningen ges möjligheter till en effektivare och automatiserad ärendehandläggning till fördel för båda parter. SBR möjliggör på sikt ett automatiserat och cirkulärt digitalt flöde av finansiell information mellan företag och myndigheter. De samhällsekonomiska nyttorna som eftersträvas genom den digitala transformationen blir möjliga att förverkliga.

Samhällsekonomisk nytta är något som är till gagn för en eller flera intressenter, och som positivt bidrar till samhällsekonomiska värden. Nyttans värde uttrycks i pengar, resurser och eller kvalitet. De nyttor som beskrivs kan få sin största påverkan på andra platser i nyttoeffektskedjan än där de har sitt ursprung. Det kan innebära att den initiala investeringen kan visa på ett negativt värde inledningsvis till dess hela nyttoeffektskedjan är etablerad. Beräkningar av nyttor är därmed svåra och osäkra, särskilt när det kommer till att uppskatta framtida nyttor. Det gör att det är svårt att exakt veta vilka nyttor en förändring i samhället leder till och var de uppstår.

SBR-uppdraget är förutsättningsskapande för att nå visionen inom Nordic Smart Government genom att skapa de förutsättningar som krävs för de delar av det digitala ekosystemet som gör det möjligt för företag att utbyta finansiell information mellan sig och nordiska (svenska) myndigheter. Nordic Smart Government går inte att realisera utan utbyte av strukturerad finansiell information enligt Standard Business Reporting. Enligt EY (Ernst & Young), som genomfört en nyttoeffektanalys inom ramen för Nordic Smart Government, uppskattas det totala värdet till 25 – 27 miljarder € per år från och med år 2027.³

³ www.nordicsmartgovernment.org, hämtad 2020-12-18.

Tillväxtverket har i en rapport redovisat att de potentiella nyttorna i ett utvecklat och implementerat ekosystem för digitala myndighetskontakter uppgår till cirka 2,7 miljarder SEK per år. Företagen beräknas få nyttoeffekter till ett värde på cirka 1,3 miljarder SEK.⁴ I bilagan avseende nyttoeffektberäkningar för det här regeringsuppdraget, som Bolagsverket lämnade in till Näringsdepartementet i februari 2020, beskrivs nyttoeffekterna med digital ingivning av årsredovisning mer ingående. För att nå dem behöver möjligheterna med SBR förverkligas i Sverige.

3. Förutsättningar för Standard Business Reporting

Föreliggande SBR-uppdrag fokuserar företrädesvis på Sveriges företagens relation till de svenska myndigheterna när det gäller utbyte av information om företaget och verksamhetens finansiella information. Beroende på aktörens roll (företaget, ombudet eller myndigheten osv.) skiftar fokus på vilken informationsmängd som delas och hur det sker. Ett mindre företag eller en större internationell koncern har dessutom olika krav på sig vad det gäller regelefterlevnad och rapporteringsplikt. Det skapar olika beroenden hos dem för att möjliggöra utbyte finansiell information mellan intressenter, ombud och myndigheter. Skyldigheten att rapportera kan inbegripa svenska och europeiska myndigheter, eller myndigheter inom andra jurisdiktioner beroende på var verksamheten bedrivs och de krav som ställs på dem där. Företagarens rapporteringsskyldighet ställer därmed olika krav på dem utifrån tekniska behov, regulatoriska frågeställningar med organisatoriska och sociala krav att efterleva.

Avsnittet ovan kan förenklat beskrivas som kravställare i ett ekosystem där företag och deras intressenter är aktiva. Beroende på funktion och roll samverkar och kommunicerar företagaren med olika parter inom ekosystemen. Det sker oftast med stöd av tjänsteleverantörer av moderna affärssystem, s.k. ERP-system (Enterprise Resource Planning), med hjälp av ny teknik och internetbaserad kommunikation.

3.1 Det digitala affärsekosystemet⁵

En övervägande del av det svenska och nordiska näringslivet består av företag inom segmentet små och medelstora företag varför vi anser begreppet *Det digitala affärsekosystemet* (Digital Business Ecosystems, DBE) vara applicerbart till stora delar. Modellen har sitt ursprung i tidigt 2000-tal och beskriver främst relationen företag till företag för små och medelstora företag inom Europeiska unionen, den tar även hänsyn till s.k. mikroföretag.

Ett digitalt affärsekosystem beskrivs kanske bäst som ett socio-tekniskt system. Det innehåller egenskaper för självorganisering, skalbarhet och hållbarhet och avgränsas av interoperabiliteten i den teknik som används och utvecklas inom ekosystemet.⁶

I den här utredningen drar vi inte några slutsatser och lämnar inga rekommendationer kring öppen källkod för att säkerställa interoperabilitet inom det digitala affärsekosystemet, vilket

⁴ Ramboll, Nyttöanalys Digitalt Ekosystem, Uppskattning av den potentiella nyttan med ett ekosystem för digitala myndighetskontakter, 30 november 2018

⁵ (PDF) The ABC of Digital Business Ecosystems (researchgate.net), hämtad 2021-02-16

⁶ Digital Business Ecosystems, Francesco Nachira m.fl. European Commission, Publication Office

bl.a. görs inom den forskning som bedrivs inom Europeiska unionen på området. Vi rekommenderar inte heller någon avgränsning i företags eller organisationers storlek. DBE får stå som en modell för hur ett informationsekosystem kan fungera.

3.1.1 Interoperabilitet och portabilitet

I de intressentdialoger som genomförts inom ramen för uppdraget har företagen och deras företrädare framhållit vikten av att minska risken för inläsningseffekter för att ekosystemet ska fungera som förutsett. Det är en farhåga som delas av de samverkande myndigheterna, och som kom upp som en av de viktigaste punkterna under inledande riskanalys. De olika parterna i ekosystemet måste kunna utbyta information mellan varandra utan alltför stora hinder för att kunna fullgöra sina skyldigheter och uppnå de eftertraktade nyttoeffekterna. Sveriges företagare måste känna sig trygga i att de äger sin finansiella information och ges möjlighet att dela den med de parter de avser dela den med utan hinder. Interoperabilitet och portabilitet skapar förutsättningar för det.

Interoperabilitet kan säkerställas på flera sätt:⁷

- Organisatorisk interoperabilitet: Aktörerna⁸ inom ekosystemet kan koordinera sina organisatoriska processer för att samverka och fungera tillsammans.
- Semantisk interoperabilitet: Aktörer och informationssystem kan utbyta information där samtliga aktörer har en gemensam entydig förståelse av informationen. Mottagare av information ska automatiskt kunna tolka informationens innebörd utan manuell inblandning.
- Teknisk interoperabilitet: Aktörerna har den tekniska förmågan att kunna utbyta information med varandra utan manuell inblandning.
- Legal interoperabilitet: Aktörer har gemensamma lagar och regler för data- och informationsutbyte.
- Säkrad interoperabilitet: Aktörer har en samsyn kring skyddsbehov och använder gemensamma grundnivåer av säkerhet för skydd av olika typer information vid lagring och kommunikation.

Idag finns en erkänd svårighet med etablerade praxis i den privata sektorn som innebär inläsning till en leverantör och datalokaliseringskrav som ställs av myndigheter i medlemsstaterna. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1807 om en ram för det fria flödet av andra data än personuppgifter avser motverka den utvecklingen. Informationsutbytet och databehandlingen ska vara ändamålsenlig och effektiv. Ökad och säkrad interoperabilitet som stöder principen om portabilitet är en väg dit.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn ges också ökade möjligheter att förverkligas och nå nytta i och med ett ökat utbyte av finansiell information med stöd av SBR.

⁷ https://www.digg.se/49049e/globalassets/dokument/utveckling-av-digital-forvaltning/digital-infrastruktur/informationsutbyte_underlag_nyttoanalys_metod_20210129.pdf, sid 7f, hämtad 2021-02-16

⁸ Aktörer kan i de här sammanhangen innebära myndigheter, företag, tjänsteleverantörer och organisationer i bred tolkning.

Att säkerställa portabilitet för företagaren skapar även förutsättningar för en ökad konkurrens mellan ERP-systemleverantörerna, samtidigt som det säkerställer att företagaren har den avtalsrättsliga möjligheten att flytta sin information från en tjänsteleverantör till en annan. Det är en frågeställning som Nordic Smart Government har studerat mer ingående varför vi inte utvecklar den vidare inom SBR-uppdraget.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att SBR och det digitala affärsekosystemet följer principerna om ökad och säkrad interoperabilitet och portabilitet.

3.1.2 SBRs ekosystem inom det digitala affärsekosystemet

Inom det digitala affärsekosystemet ser vi en framväxt av flera sektorsspecifika ekosystem där företagen kan vara aktiva inom beroende på näringsgren. I det här uppdraget har vi primärt tittat på den del som företagen och statsförvaltningen behöver ingå i tillsammans för att kunna utbyta digitaliserad finansiell information mellan varandra.

I inledningen beskrev vi hur SBR möjliggör ett automatiserat och cirkulärt digitalt flöde av finansiell information mellan företag och myndigheter. För att förstå hur de flödena ser ut har vi valt att utgå ifrån tre (3) av fyra (4) primära processer för utbyte av finansiell information inom ekosystemen kring SBR. De fyra processerna utgör dock i sin helhet ekosystemet för SBR.

3.1.3 De fyra primära processerna för informationsutbyte

- Företag till företag (B2B)
Del av digitalt ekosystem för utbyte av information företag till företag, samt mellan deras ombud och intressenter. Omfattas inte av SBR-uppdraget, men kan dela byggblock och tjänster i den gemensamma infrastrukturen. Uppdraget Nordic Smart Government har studerat behoven för denna process mer ingående.
- Företag till myndighet (B2G)
Beskriver och definierar del av digitalt ekosystemet för utbyte av finansiell information från företag och ombud till myndighet. Del av SBR-uppdraget
- Myndighet till myndighet (G2G)
Beskriver och definierar del av digitalt ekosystemet för utbyte av finansiell information från myndighet till myndighet. Del av SBR-uppdraget
- Myndighet till företag (G2B)
Beskriver och definierar del digitalt ekosystemet för utbyte av finansiell information från myndighet till företag. Del av SBR-uppdraget

Processen företag till företag (B2B) har vi valt att inte studera eftersom den faller under Nordic Smart Governments uppdrag. De båda uppdragens representanter har haft en nära dialog och deltagit vid varandras möten och workshops för att säkerställa kompetensöverföring och förståelse för varandras uppdrag. Fler av deltagarna i uppdragen har dessutom ingått som representanter för sina myndigheter i båda uppdragen. Det har säkerställt en nära samverkan till fördel för båda uppdragen.

3.2 Det digitala ekosystemets behov av infrastruktur

De senaste årens framväxt av digitala ekosystem hade inte varit möjligt utan internet och de stora telekomföretagens utveckling. Tillsammans med leverantörer av molnbaserade tjänster och ERP-system har förutsättningarna för etableringen av det digitala affärsekosystemet blivit möjligt. Men det är inte bara de tekniska delarna av en infrastruktur som behöver etableras för att ekosystemet ska ge den samhällsekonomiska nyttoeffekten som efterfrågas.

SBR utgör den del av det kombinerade ekosystemet och infrastrukturen där utbytet av finansiell information äger rum. Olika infrastrukturella förmågor skapar möjligheterna och förutsättningarna för att produkter och tjänster ska fungera tillsammans med så få begränsningar som möjligt. Infrastrukturen ska också leda till minskad suboptimering inom den offentliga förvaltningen vid informationsutbyte och stärka det offentligas förmåga att leverera effektiv, säker och innovativ digital service.

För att möjliggöra utbytet av informationsmängderna inom SBR på ett tryggt och säkert sätt har samverkansmyndigheterna identifierat ett antal förmågor som måste uppfyllas:

- Gemensamma produkter och tjänster för informationsutbyte
 - Möjliggör det strukturerade och säkra informationsutbytet maskin-till-maskin
- Gemensam utveckling och förvaltning av infrastrukturen
 - Skapar strukturen för styrning och förvaltning
- Säker och hållbar infrastrukturen över tid
 - Kräver ett utvecklat, systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete
- Rättsliga förutsättningar
 - Ger en rättslig grund för samverkansarbetet och enskildas ansvar inom infrastrukturen

4. Standard Business Reporting i Sverige

Vi har ovan beskrivit hur SBR redan idag kan betraktas som en del av det digitala affärsekosystemet, nedan kommer vi att beskriva hur vi kan utveckla det vidare och etablera SBR inom ramen för den nationella gemensamma infrastrukturen.

Förutsättningen för det är att kunna möta behoven av interoperabilitet, portabilitet och de efterfrågade förmågorna enligt ovan.

Under uppdragets inledande fas inleddes ett utforskande arbete kring de förmågor som identifierats och hur de skulle behöva omsättas i praktiken för att möjliggöra SBR. Vid ungefär samma tidpunkt fick Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) två uppdrag; att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte⁹, samt att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen¹⁰.

Uppdragen gavs under DIGGs koordineringsansvar till flera myndigheter, bland annat till Bolagsverket och Skatteverket som ingår i SBR-uppdraget. Det gav myndigheterna en unik

⁹ DIGGs Ärendenummer: AD 2019:582

¹⁰ DIGGs ärendenummer: AD 2019:585

inblick i uppdragens beroenden till varandra. Som ett resultat av det valde myndigheterna att tillsätta resurser inom varandras uppdrag för att säkerställa kunskaps- och kompetensöverföring mellan dem. DIGG anslöt sig till SBR-uppdraget och SCB tillsatte resurser inom uppdraget att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte. Tillsättandet av de gemensamma resurserna i de tre olika regeringsuppdragen och Nordic Smart Government har varit helt avgörande för att nå fram till de slutsatser och rekommendationer som lämnas inom ramen för SBR-uppdraget.

4.1 Den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte¹¹

Tillsammans med informationsutbyte genom en gemensam digital infrastruktur blir försörjning av finansiell information och grunddata alltmer kritiskt för samhällets effektivitet, funktionalitet och säkerhet. Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) pågående arbetet med en förvaltningsgemensam digital infrastruktur kan delas in i två olika områden:

- utveckla förmågan att styra och stödja
- utveckla de konkreta byggblocken och grunddatadomänerna med kopplade produkter och tjänster

Strukturen för styrning och de värdeskapande byggblocken och grunddatadomänerna som kortfattat återges nedan svarar på de krav, förmågor och behov som uppdragets medlemmar identifierat i sin inledande analys.

4.1.1 Värdeskapande strukturer för styrning av infrastrukturen

Den *förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen*¹² etablerar den värdeskapande strukturen för utveckling och förvaltning som SBR kommer att behöva ha tillgång till. Styrmodellen har ett utvecklat system av roller och ansvar för de olika delarna. Nedan ges en kort beskrivning av infrastrukturen, för en mer utförlig beskrivning hänvisar vi till DIGGs hemsida.

DIGG kommer som infrastrukturansvarig leda det strategiska arbetet i samråd och samverkan med andra aktörer, bl.a. Bolagsverket och flera av de samverkande myndigheterna. Det sker i strategiska, taktiska och operativa samordningsforum som säkrar den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturens utveckling. Knutna till den gemensamma infrastrukturen finns kompetensområden, byggblock grunddatadomäner som samlar expertkunskaper för att stödja arbetet att utveckla och förvalta infrastrukturens olika beståndsdelar.

Den styrmodell som etableras kommer att säkerställa nyttoeffektiv utveckling och styrning till fördel för utbyte av alla informationsmängder inom den offentliga förvaltningen. SBR-relaterade informationsmängder kommer i och med det att kunna delas med andra myndigheter (statliga, regionala och kommunala) och aktörer utöver de som har ett direkt ansvar inom den finansiella sektorn av statsförvaltningen. SBR ges på så sätt tillgång till ett större nätverk av ekosystem för Sveriges företagare än om en egen unik infrastruktur etablerats enkom för det digitala affärsekosystemet.

¹¹ <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/digital-infrastruktur>, hämtad 2021-02-26

¹² Ibid

Den förvaltningsgemensamma infrastrukturen bygger på en modell kring byggblock som vart och ett och tillsammans skapar nytta genom att ge förutsättningar till fortsatt gemensam digital utveckling och informationsutbyte. Ett byggblock är ett samlingsnamn för ett antal ”delar” som kan vara tekniska förmågor, tjänster, standardiserade modeller, ramverk och mönster. De ska lösa gemensamma infrastrukturella utmaningar inom ett fokuserat område. Byggblock ska kunna användas av många för att stödja digital utveckling, bl.a. genom att bygga digitala tjänster mot slutanvändare eller utbyta information med en annan aktör.

Byggblocken delas in i fyra olika kategorier; informationshantering, informationsutbyte, digitala tjänster, samt tillit och säkerhet. Inledningsvis kommer de att användas inom den offentliga miljön under etableringsfasen för att därefter utökas att även omfatta privata aktörer. I nära framtid kommer det att ge direkt nytta till de externa intressenterna inom SBR-samarbetet.

Sammantaget skapar den styrande strukturen och byggblocken de förutsättningar som krävs för att svara på SBRs behov av tekniska och operativa förmågor avseende interoperabilitet, gemensamma produkter och tjänster för informationsutbyte, samt säker och hållbar infrastruktur över tid.

Den gemensamma digitala infrastrukturen stärker statsförvaltningens förmåga att leverera effektiv och säker service. Det leder till minskad suboptimering hos Sveriges myndigheter, vilket bidrar till att skapa samhällsnyttor för företag och förvaltning. Utvecklingskostnader delas mellan de olika offentliga aktörerna och produkter och tjänster kan nyttjas mer koordinerat och till högre kostnadseffektivitet än tidigare.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att informationsutbytet av finansiell information inom SBR sker inom ramen för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte.

4.2 Grunddatadomän företag¹³ och företagsdomänen

Det finns stora positiva samhällsekonomiska effekter kopplat till säker och effektiv tillgång till grunddata. För de data som utbyts inom den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen ska vara korrekt och tillgänglig finns ett ramverk för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen. Begreppet grunddata och nationell grunddata är under stark utveckling och vidgas kontinuerligt. Bland annat Bolagsverket ser möjligheter med att låta informationsmängden avseende årsredovisningar bli nationell grunddata inom en nära framtid. För att det ska ske krävs dock att digital ingivning blir förstahands val och att ett obligatorium kring digital ingivning etableras allt eftersom det blir möjligt.

¹³ https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/digital-infrastruktur#beskrivning_av_infrastrukturen, hämtad 2021-02-26

4.2.1 Grunddatadomän företag

Med grunddatadomän avses område för grunddata avseende datamängd som pekas ut i förordning om samordning av hantering av nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen. Grunddatadomänansvarig är en myndighet med samordningsansvar för hantering av nationella grunddata inom grunddatadomän. I DIGG:s statusrapport den 29 januari 2021 förslås Bolagsverket ta ansvar för grunddatadomän företag.¹⁴

Målet för arbetet i en grunddatadomän är att skapa nytta genom att nationella grunddata tillgängliggörs och tillhandahålls på efterfrågat sätt. Samverkan inom en grunddatadomän kompletterar andra arbetssätt och samverkansformer i syfte att möta regeringens satsningar på digitalisering genom gemensam hantering av nationella grunddata. Det ska skapa förutsättningar för en säker och effektiv tillgång till nationella grunddata och ge organisatoriska förutsättningar att kunna fortsätta arbetet med ramverket och grunddatadomäner.

Bolagsverket ska som föreslagen ansvarig för grunddatadomän företag:

- ansvara för utveckling och förvaltning av tilldelad grunddatadomän, där uppdrag framgår av författning
- förhålla sig till den övergripande styrningen inom den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen men även utöva styrning inom grunddatadomän företag
- samverka med kompetensområden, andra grunddatadomäner och övriga relevanta aktörer

Nationella grunddata är uppgifter, inom offentlig förvaltning, som flera aktörer har behov av och som är viktiga för samhället och som uppfyller överenskomna egenskaper, principer och riktlinjer. För att ett tillgängliggörande av nationella grunddata ska fungera så behöver samverkansmyndigheterna inom samma grunddatadomän aktivt samarbeta med grunddatadomänansvarig och gemensamt hantera och nå överenskommelser. De måste även ta hänsyn till behov hos aktörerna som behöver tillgång till datat.

De överenskommelser och avtal som kan bli aktuella enligt de samverkande myndigheterna inom ramen uppdraget att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen är:

- villkor för informationsutbyte
- att tillämpa gemensam samordning och styrning på övergripande nivå
- att säkerställa användningen av gemensamma beskrivningar och definitioner av de uppgifter som utbyts
- gemensamma sätt att beskriva och tillgängliggöra beskrivningar av grunddatamängder
- informationsklassning, skyddsnivåer och säkerhetsåtgärder, inklusive Service Level Agreement (SLA) för hantering av nationella grunddata

De samverkande myndigheterna rekommenderar att informationsutbyte av finansiell information enligt SBR sker enligt det ramverk och de principer och riktlinjer som gäller för nationell grunddata.

¹⁴ Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen, DIGG:s ärendenummer: AD 2019:585

4.2.2 Företagsdomänen

Bolagsverket kommer i framtiden ha en central roll inom företagsdomänen. Det innebär att myndigheten koordinerar och bidrar till att det finns strukturer, såsom ramverk och standarder, för hur företagsinformation hanteras på nationell nivå. Det utpekade ansvaret för grunddatadomän företag blir en del av det. Bolagsverket kommer att förädla och vidareutveckla arbetet inom grunddatadomän företag till företagsdomänen.

Grunddatadomänen kommer att utgöra kärnan i informationsutbytet inom ramen för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Det skapar förutsättningarna för att strukturerad data kan flöda på ett automatiserat, smart och säkert sätt framöver.

Inom ramen för den vidareutvecklade företagsdomänen ser vi på sikt helt automatiserade affärsprocesser framför oss i en obruten digital kedja från transaktion till rapportering till myndighet, kreditinstitut m.m. Det är i linje med den samlade visionen för Nordic Smart Government och möjligheterna med Standard Business Reporting. Det sker med hjälp av företagens egna affärssystem genom e-kvitto, e-order, e-faktura och automatiserad bokföring. *Behovet av rapporteringar till myndigheter kommer att underlättas*, och principen *en uppgift en gång* kommer att bli möjlig med tiden. På sikt kommer uppgifter även att kunna hämtas från företagens affärssystem genom samtycke eller lag, om kommande behov ställer krav på det. Ett strukturerat utbyte av information kommer även att ge ökade möjligheter till automatiserade handläggningsprocesser framöver. Redan idag är det möjligt när det gäller digitaliserad inlämning av årsredovisning till Bolagsverket.

Det gemensamma och koordinerande ansvaren hos uppdragsmyndigheterna kommer att öka samsyn och fokus i innovations- och digitaliseringsfrågor. Det ger viktiga förutsättningar för kommande steg, milstolpar, i vår satsning att förenkla och skapa värde för Sveriges och Nordens företagare, och i förlängningen för hela samhället.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att utveckling och förvaltning av informationsutbytesmodeller och tjänster för finansiell information enligt SBR sker inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5. SBR i samverkan

Samverkan inom grunddatadomän företag och företagsdomänen kommer att utgöra grunden för SBR-arbetet i Sverige. SBR är beroende av multidisciplinär samverkan av olika kompetenser. I kapitel 3.2 *Det digitala ekosystemets behov av infrastruktur* beskrev vi de grundläggande förmågorna som behöver finnas på plats för att skapa möjligheter och förutsättningar för att produkter och tjänster ska fungera tillsammans. Det förutsätter att kompetenser inom bl.a. teknik, informationshantering och juridik samverkar och samskapar i nära samarbete inom statsförvaltningen och tillsammans med externa intressenter.

En del av samverkan kommer att förläggas inom ramen för DIGGs infrastrukturansvar för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Där kommer fler av SBR-uppdragets myndigheter finnas representerade genom övergripande samverkan i forum, byggblock och kompetensområden med taktiska, operativa och strategiska inslag, samt även inom ramen för domänansvaret för grunddatadomän företag.

Nedan kommer vi att utveckla detaljer inom ramen för de rekommendationer som berör Företagsdomänen, och grunddatadomän företag. Det gäller förutsättningskapande samverkan i närtid för att möjliggöra en implementering och uppstart av SBR-arbetet inom Företagsdomänen.

5.1 Begreppsförvaltning

Uppdragsmyndigheterna rekommenderar en konsolidering av redan existerande samverkan kring begrepp och taxonomier inom ramen för uppdraget att vidareutveckla digital ingivning av årsredovisning. Uppdraget upphör den 31 mars 2021 och de medverkande myndigheterna har tillsammans träffat en frivillig överenskommelse om samverkan för vidmakthållande och fortsatt förvaltning av existerande taxonomier till dess en ny form för samverkan fastställts.

En gemensam förvaltning av basbegrepp (semantisk interoperabilitet) som utgår från företagets verksamhet är grundläggande för att SBR ska fungera i praktiken. Om aktörerna i SBR-samverkan inte delar samsyn kring begreppens grundläggande betydelse går de inte att återanvända i de olika informationsmängderna som utgår från grunddatadomän företag och företagsdomänen. Det är grundläggande för interoperabiliteten inom grunddatadomänen och informationsutbytet inom ramen för den gemensamma infrastrukturen och de olika ekosystemen. De gemensamma basbegreppen kommer även att kunna nyttjas av andra grunddatadomäner och privata aktörer i utvecklingen av deras informationsmängder.

De samverkande myndigheterna rekommenderar en gemensam förvaltning av basbegrepp som härrör från företagets verksamhet. Det bör ske inom ramen för grunddatadomän företag och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.1.1 Begreppsförvaltning av finansiell information

SBR-relaterade informationsmängder nyttjar redan idag många av de basbegrepp som gemensamt skulle komma att förvaltas inom ramen för grunddatadomänen för företag. De är begrepp som vidareutvecklats och utgör anpassade basbegrepp för finansiell information. De har i sin tur utvecklats vidare och utgör taxonomier inom enskilda informationsmängder av finansiell information.

Idag omfattas de av de svenska redovisningsreglerna, och utgör grunden för Svenskt taxonomiramverk:

- Års- och koncernredovisning (K2 och K3)
- Revisionsberättelse (RB och RB koncern)
- Statistisk företagsfinansiell information (FEK månad, FEK kvartal och FEK år)
- Inkomstskattedeklaration (INK2)

Några av dem är redan i tillämpning (taxonomier för års- och koncernredovisningar upprättade enligt K2 och K3-regelverken gällande aktiebolag med taxonomier för revisionsberättelsen, samt den första taxonomin för statistisk finansiell information) medan

andra planeras vara i tillämpning inom något år (bl.a. INK2 för aktiebolagens inkomst-deklaration hos Skatteverket).

Utöver de taxonomier som stöder svenska redovisningsregler enligt ovan finns behov av svenska tillägg för International Financial Reporting Standards (IFRS). Sedan 2005 måste alla noterade företag inom den Europeiska Unionen tillämpa internationella redovisningsregler i koncernredovisningen. Taxonomierna för K4 och K4 koncern utgör s.k. svenska IFRS-tillägg, och bör därmed utgöra framtida begrepp i Svenskt taxonomiramverk.

De samverkande myndigheterna rekommenderar en gemensam förvaltning av Svenskt taxonomiramverk som härrör från företagens verksamhet och regelverken för svensk redovisning och svenska IFRS-tillägg. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.1.2 Bokföringsnämnden och Bolagsverket

Taxonomi- och begreppsförvaltning för informationsmängderna kring svenska årsredovisningsregler är komplex och kräver nära samverkan mellan Bokföringsnämnden och Bolagsverket.

Bokföringsnämnden är en statlig myndighet och statens expertorgan på redovisningsområdet och ansvarar för att utveckla god redovisningssed. Bokföringsnämnden ger ut allmänna råd till bestämmelserna i bokföringslagen och årsredovisningslagen. Myndigheten ska bidra till att standarden i företagets bokföring och redovisning förbättras, samt anpassa reglerna till användarnas behov. Utan Bokföringsnämndens expertis fungerar inte förvaltning och utveckling av taxonomierna avseende K2- och K3-regelverken.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att Bokföringsnämnden ges ansvar och resurser att tillsammans med Bolagsverket samverka för att vidmakthålla och utveckla (förvaltning) taxonomierna för informationsmängderna som härrör ur företagets krav att följa Bokföringsnämndens normgivning. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.1.3 Finansinspektionen

I uppdraget att utveckla tjänsten för digital inlämning av årsredovisningar för alla företagsformer har Finansinspektionen unika ställning inom den svenska statsförvaltningen starkt bidragit till att öka förståelsen för den komplexitet av regelverk som omger de svenska företagen som faller under deras uppdragsutövning. Finansinspektion bidrar med den expertkunskap som är avgörande för att framgångsrikt kunna etablera ett framtida och utökat Svensk taxonomiramverk med de tillägg som kommer via kraven på IFRS och EU-rapportering för de noterade företagen. Men även för kravställen kring försäkringsinstitutens och bankernas rapporteringsskyldigheter.

Finansinspektionen har även uppdrag att samverka med andra aktörer inom den svenska statsförvaltningen som har ökande behov av att ta del av finansiella informationsmängder som omfattas av SBR i Sverige. Myndigheten utbyter information med bl.a. Riksbanken och Riksgälden som har intresse av utbyte av strukturerad finansiell information enligt SBR.

Finansinspektionen kan genom sitt uppdrag bidra till att underlätta och kvalitetssäkra utbytet av finansiell information mellan olika delar av den svenska statsförvaltningen och Europeiska Unionen. Med det ser vi en framtida möjlighet att det nationella ekosystemet kring SBR kan vidga utbytet av finansiell information nationellt och inom ramen för EU-samverkan. De olika ekosystemen kan därmed successivt utveckla sitt informationsutbyte på ett tryggt och säkert sätt.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att Finansinspektionen ges ansvar att tillsammans med Bolagsverket samverka för att vidmakthålla och utveckla (förvaltning) taxonomierna inom ramen för Svenskt taxonomiramverk. Finansinspektionen har en särställning avseende förståelsen för EU-taxonomierna inom statsförvaltningen. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.1.4 Skatteverket

Inom ramen för uppdragen att möjliggöra digital inlämning av årsredovisning har Skatteverket aktivt bidragit till att bygga upp Svenskt taxonomiramverk. Skatteverket bedriver ett intensivt arbete med att digitalisera sina inlämningstjänster för Sveriges företagare och föreningar, och samverkar även med Bolagsverket och SCB inom ramen för Nordic Smart Government i syfte att öka den digitala innovationstakten. En stor del av de begreppen som utgör delar av den kommande taxonomin för INK2, inkomstdeklaration 2 för aktiebolag, är gemensamma för dem med årsredovisningstaxonomierna. En fortsatt samverkan kring Svenskt taxonomiramverk är därför gynnsam för Sveriges företagare och statsförvaltning.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att Skatteverket ges ansvar att tillsammans med Bolagsverket samverka för att vidmakthålla och utveckla (förvaltning) taxonomierna inom ramen för Svenskt taxonomiramverk. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.1.5 Statistikmyndigheten SCB

Inom ramen för uppdragen att möjliggöra digital inlämning av årsredovisning har SCB aktivt bidragit till att bygga upp Svenskt taxonomiramverk. En stor del av företagens rapporteringsskyldigheter härrör ur samhällets behov av tillförlitlig ekonomisk statistik. Statistiken SCB samlar in och analyserar måste vara opartisk, relevant och av god kvalitet.

Att möjliggöra en helt digital rapporteringskedja är ett led i SCB:s arbete med att minska företagens kostnader relaterade till statistikrapportering. En taxonomi för företags-ekonomisk statistikrapportering publicerades den 21 december 2020.¹⁵ Den nya taxonomin för företagsekonomisk rapportering har utvecklats med stöd av begreppen i Svenskt taxonomiramverk och kompletterats med unika begrepp för den informationsmängd SCB begär in.

På sikt avser SCB att importera digitala årsredovisningar i iXBRL-format från Bolagsverket i syfte att minska kraven på rapporteringsskyldighet hos Sveriges företagare. Om efterfrågad information redan finns inlämnad hos en tillförlitlig källa (Bolagsverket) ska informationen kunna återanvändas under förutsättning att den uppfyller ställda kvalitetskrav, principen om *en uppgift en gång*. Det förutsätter att digital inlämning av årsredovisning blir obligatorisk och att principen *Digitalt först* gäller.

På motsvarande sätt som Skatteverket samverkar SCB med Bolagsverket inom det nordiska uppdraget Nordic Smart Government i syfte att öka den digitala innovationstakten. En fortsatt samverkan kring Svenskt taxonomiramverk är därför gynnsam för Sveriges företagare och statsförvaltning.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att Statistikmyndigheten SCB ges ansvar att tillsammans med Bolagsverket samverka för att vidmakthålla och utveckla (förvaltning) taxonomierna inom ramen för Svenskt taxonomiramverk. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.1.6 Externa samverkansparter inom begreppsförvaltning

FAR¹⁶ som är en branschorganisation för auktoriserade redovisningskonsulter, lönekonsulter och skatterådgivare förvaltar begrepp och taxonomier som härrör till revisionsberättelsen för tjänsten digital inlämning av årsredovisning hos Bolagsverket.

Rådet för finansiell rapportering anpassar och utvecklar god redovisningssed och regelbunden finansiell rapportering för svenska företag vars värdepapper är noterade på en reglerad marknad inom EES-området. Rådet arbetar också med att tillvarata svenska intressen internationellt i frågor kring redovisning och rapportering.¹⁷

Rådet arbetar med områden som berör K4-regelverken och som har direkt beroende till EU-taxonier (ESMA, European Securities and Market Authority) avseende European Single Electronic Format (ESEF)¹⁸. Implementeringen av ESEF i Sverige ligger under Finansinspektionens ansvar och har sin bakgrund i EU-kommissionen delegerade förordning (EU) 2020/1989¹⁹.

¹⁵ <https://scb.se/lamna-uppgifter/information-till-systemleverantorer/statistiktaxonomi>, hämtad 2021-03-01

¹⁶ <https://www.far.se>, hämtad 2021-03-02

¹⁷ <http://www.radetforfinansiellrapportering.se>, hämtad 2021-03-02

¹⁸ <https://www.esma.europa.eu/policy-activities/corporate-disclosure/european-single-electronic-format>, hämtad 2021-03-02

¹⁹ <https://www.fi.se/sv/marknad/emittenter/regelbunden-finansiell-information/enhetligt-elektroniskt-rapporteringsformat-esef/>, hämtad 2021-03-02

För att SBR-arbetet ska fungera i Sverige och inom ramen för den gemensamma digitala infrastrukturen krävs samverkan utanför den svenska statsförvaltningen med externa intressenter och myndigheter inom Europeiska unionen.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att FAR och Rådet för finansiell rapportering bjuds in till samverkan för att vidmakthålla och utveckla (förvaltning) taxonomier inom ramen för Svenskt taxonomiramverk och IFRS. Finansinspektionen har en särställning avseende förståelsen för EU-taxonomierna inom statsförvaltningen. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.2 Teknisk förvaltning

Uppdragets samverkansmyndigheter anser inte att den tekniska förvaltningen av ekosystemet för SBR ska placeras inom ramen för en egen unik infrastruktur. Ur ett samhällsnyttoperspektiv sker det bäst via den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturens forum och byggblock, som vi beskrivit och rekommenderat ovan. Det går dock inte att undvika att tekniska frågeställningar kommer att uppstå som är unika och gemensamma för företagsdomänen och informationsutbytet enligt SBR. Det kommer även att framöver finnas tekniska förvaltningsfrågor som bäst hanteras av respektive myndighet inom SBR-samverkan, eller tillsammans inom ramen för företagsdomänen.

Vi ser idag inget värde i att rekommendera ett skifte av tekniska standarder i rådande stund eller föreslå nya tekniska lösningar unika för SBR. Under den närmaste tidens konsolideringsfas avser vi låta de redan etablerade standarderna fortsätta förvaltas under resterande livstidscykel för att ge utrymme och energi till att etablera den gemensamma infrastrukturen och implementera SBR inom ramen för det. Nya standarder och tekniker bör övervägas och implementeras gemensamt när äldre versioner och tekniker behöver ersättas av verksamhetsskäl.

5.2.1 Informationshantering

För att tekniskt möjliggöra ett ökat utbyte av de finansiella informationsmängderna enligt SBR bör den domänspecifika portalen www.taxonomier.se fortsätta utgöra fundamentet för att kommunicera hur externa intressenter ska gå tillväga för att kunna utbyta information med myndigheterna via API:er. Sajten beskriver redan idag hur aktörer intresserade av årsredovisningsinformation och ekonomisk statistik kan gå tillväga, och hur de kommer i kontakt med respektive myndigheten för vägledning och anslutning. På sikt ser vi att den information som idag förvaltas och presenteras via portalen kan flyttas över till Sveriges dataportal för informationsmängder inom offentlig och privat sektor, www.dataportal.se. Under mellanperioden avser vi presentera informationen mer övergripande på www.dataportal.se och länka användaren vidare till www.taxonomier.se. Skatteverket och Finansinspektionen har för avsikt att använda domänportalen www.taxonomier.se genom att länka information från sina respektive sajter. De sidorna innehåller fördjupad information kring deras informationsmängder och bistår aktörerna i hur de kan börja använda sig av dem. Inom nära framtid avser uppdragsmyndigheterna fördjupa samverkan kring www.taxonomier.se och www.dataportal.se i syfte att underlätta

för samtliga aktörer med intresse av SBR att hitta och nyttja tjänster och verktyg för att öka utbytet av informationsmängderna inom SBR.

De samverkande myndigheterna rekommenderar att www.taxonomier.se fortsätter att fungera som domänspecifik portal för finansiella informationsmängder enligt SBR. Samarbetet kring portalen ska successivt öka mellan de samverkande aktörerna avseende portalen för att på sikt migrera innehållet till Sveriges dataportal www.dataportal.se. Det bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.3 Juridiska aspekter inom SBR

Vid utbyte av informationsmängder mellan myndigheter, företag och deras intressenter uppstår en rad komplexa och komplicerade juridiska frågeställningar att ta hänsyn till. De omfattar direktiv och förordningar med ursprung inom den Europeiska unionen, svenska grundlagar och lagar, förordningar, föreskrifter, krav och allmänna råd.

Många små och stora utredningar har genomförts med olika uppdrag att utforska juridiska problemställningar avseende digitalisering, personuppgiftsbehandling, dataskydd och integritetsfrågor av olika slag. Från SBR-uppdragets sida avser vi inte referera, recensera eller återge någon av dem. Vi problematiserar frågan utifrån ett SBR-perspektiv och hur vi operationellt och organisatoriskt ska kunna möta de juridiska krav som ställs på utbyte av finansiell information enligt SBR inom ramen för den nationella gemensamma digitala infrastrukturen, grunddatadomän företag och företagsdomänen. Vi har sökt en struktur för hur vi ska adressera kommande frågor som har juridisk karaktär för att kunna öka utbytet av informationsmängderna på ett rättssäkert och juridiskt korrekt sätt.

5.3.1 De olika informationsmängdernas karaktärer

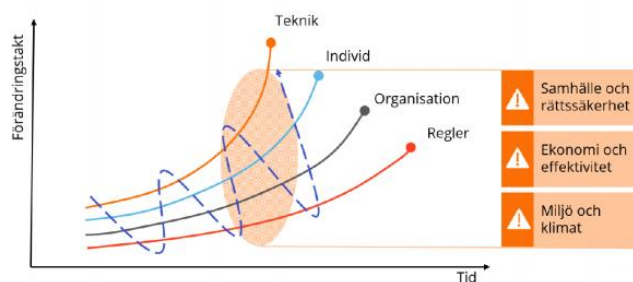
Dagens finansiella informationsmängder kan delas upp i öppna informationsmängder, semiöppna dito och slutna informationsmängder med hänsyn till samhället, företaget och individens behov av offentlighet och sekretess.

Årsredovisningen som lämnas in till Bolagsverket tillhör de öppna informationsmängderna, motsvarande informationsmängder hos Finansinspektionen blir öppna och tillgängliga när det noterade företaget gjort dem tillgängliga enligt reglerna som omger dem. Den allra mesta av informationen som lämnas in till Skatteverket förblir sekretessbelagd, men kan enligt lag delas med andra myndigheter under specifika villkor, samt viss information som kan bli offentlig efter sekretessprövning. I princip all företagsekonomisk information som lämnas till statistikmyndigheten SCB förblir sekretessbelagd om det rör enskilda företag, men kan presenteras aggregerat inom ramen för den officiella statistiken.

Inom SBR samlas några av Sveriges mest öppna och slutna informationsmängder. Att hämta information från Bolagsverket till övriga samverkande myndigheter och privata aktörer kommer inte att vara ett större hinder än de tekniska. Att hämta information från SCB sker inte med samma tillgänglighet och är ofta juridiskt omöjligt ur ett sekretesshänseende om det inte rör informationsmängder på aggregerad nivå ur ett samhällsanalytiskt perspektiv.

Frågan om öppenhet och sekretess är en aspekt av den juridiska problemställningen inom SBR. Inom ramen för de regulatoriska frågeställningarna uppstår även frågor kring tidskritikalitet i form periodicitet i rapporteringen. Årsredovisningsinformationen samlas in en gång om året med sju (7) månaders fördröjning vid inlämningsstillfället. Det anses vara för sällan för att ge den aktualitet som efterfrågas inom fler av de övriga rapporteringarna till medverkande myndigheter för att kunna ge tillräckligt underlag för beslut och eller fortsatt handläggning. Handläggning kräver oftast status vid ett tidsspecifikt tillfälle eller inom kortare periodicitet. För att säkerställa ett ökat informationsutbyte mellan myndigheterna av den karaktär som efterfrågas inom ramen för principen *en uppgift en gång* behöver de samverkande myndigheterna en längre period av anpassning av aktualitetskrav i informationsutbytet. Med det kommer krav på justering av lagar, förordningar och föreskrifter, för att i sin tur kunna anpassa krav och allmänna råd inför framtiden.

Det innebär att vi i nuläget inte kan rekommendera hur eller vilka delar av informationsmängderna som kan utbytas mellan myndigheter i syfte att nå principen *en uppgift en gång* i närtid. Det kräver en fördjupad samverkan mellan uppdragsmyndigheterna inom ramen för den nationella infrastrukturen för informationsutbyte, och inte enbart för de samverkande myndigheterna inom SBR-uppdraget. Problemställningen har nationell karaktär. Vi ser däremot att den tekniska utvecklingen går snabbt framåt och att den kommer att lösa ut många av de problemställningar som idag kommer ur de juridiska kraven på offentlighet och sekretess, integritet och dataskydd. När den tekniska utvecklingen idag går snabbare än den juridiska utvecklingen kan det även innebära en ökad risknivå som vi behöver ta hänsyn till.

Figur 1 Förändringshastighet och risker

Bild 1²⁰

Figuren ovan, bild 1, avser att visualisera den höga förändringshastigheten i dagens digitala utveckling och de risker som kommer med den, bland annat kring integritetsfrågor och eftersläpning i gällande rättsordning. De som skapar regelverken, och de som tolkar och tillämpar reglerna behöver förstå och följa den digitala utvecklingen. Likaså behöver de som utvecklar programvara förstå hur lagar och regelverk påverkar företagets rapporteringsskyldigheter. Samverkan, kunskapsutbyte och ömsesidig förståelse krävs för ett effektivt arbete på båda sidor.²¹

²⁰ https://www.kometinfo.se/wp-content/uploads/2020/01/F%C3%B6rs%C3%B6k-f%C3%B6r-teknologisk-innovation_Komet-beskriver-2019_09.pdf, sid 7, hämtad 2021-03-04

²¹ https://www.kometinfo.se/wp-content/uploads/2020/01/F%C3%B6rs%C3%B6k-f%C3%B6r-teknologisk-innovation_Komet-beskriver-2019_09.pdf, hämtad 2021-03-04

5.3.2 Juridiska frågeställningar med hänsyn till intressenterna

För att säkerställa ett korrekt och säkert utbyte av information mellan parterna inom ekosystemet SBR ställs krav som är av mer juridisk karaktär än bara de rent tekniska. Ett tillitsramverk behöver etableras kring den interna och externa samverkan för att möjliggöra intentionerna och målsättningen med SBR, Nordic Smart Government och grunddata-domänerna.

Tillitsramverket behöver säkerställa att samtliga aktörerna är seriösa i sin utövning, samtidigt som det bidrar till att öka tilltron till systemet. För att säkerställa tilliten till programvaran och aktörerna kommer andra krav att behöva ställas på framtida leverantörer av de mer utvecklade tjänsterna. Vi ser på sikt att det är möjligt att med mer utvecklad programvara öka kvaliteten i den inkommande informationsmängden från företagarens affärssystem. Det innebär att i nära samverkan med programvaruleverantörerna och de samverkande myndigheterna ge möjligheter för de privata leverantörerna att testa ny programvara med mer utvecklade algoritmer med möjligt stöd av artificiell intelligens och maskininlärning. Det kommer att kunna ge en tidig och kvalitetssäkrad sammanställning av den efterfrågade informationen på korrekt sätt hos företagaren som leder till ökad kvalitet vid ingivningen, och som i sin tur kan skapa förutsättningar för mer automatiserade beslutsprocesser i framtiden

De samverkande myndigheterna rekommenderar att ett forum etableras inom företagsdomänen för att säkerställa beredningsmöjligheter för juridiska frågor som härrör ur ett SBR-perspektiv. Forumet ska lämna rekommendationer för hur framtida leverantörer av programvarutjänster inom SBR kan bidra till ökad tillit till ekosystemen kring SBR. Forumet ska operativt ansvara för att driva juridiska frågor knutna till SBR i syfte att lämna rekommendationer till de samverkande myndigheterna hur de kan agera och lösa uppkomna problemställningar.

Juridiska frågeställningar som kan härledas till den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte kan beredas inom forumet men ska tillställas Myndigheten för digital förvaltning med den eller de kompetensområden eller byggblock med mandat och förutsättning att driva frågan.

Den juridiska samverkan kring SBR bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

5.4 Extern samverkan med intressenter

SBR är inte bara en samverkan mellan olika kompetenser och discipliner, det är lika mycket en samverkan mellan ekosystemets organisatoriska enheter och intressenter. Inom ramen för uppdragen avseende digital ingivning av årsredovisning, SBR och Nordic Smart Government har vi mött ett stort antal externa intressenter. Det har varit enskilda företagare, deras ombud, tjänsteleverantörer, bransch- och intresseorganisationer, men även nätverk bestående av olika externa intressenter. Samtliga ställer sig positiva till en fortsatt och fördjupad samverkan i syfte att underlätta och minska den administrativa bördan för Sverige och Nordens företagare.

5.4.1 Intressentsamverkan inom SBR

Intressentsamverkan inom digital ingivning av årsredovisning och SBR-uppdragen är svåra att särskilja från den inom Nordic Smart Government. Det är oftast samma kategorier av tjänsteleverantörer och intresseorganisationer som medverkar i de samverkansforum som är etablerade eller genomförs ad-hoc. En mer strukturerad samverkan är nödvändig för att etablera SBR och nå visionen med Nordic Smart Government. Ansvaret måste ligga på de samverkande myndigheterna att säkerställa samarbete på frivillig basis med hänsyn till uppdragsansvar och frågornas komplexitet. En fördjupad samverkan är även viktig ur ett riskhanteringsperspektiv för att säkerställa att problemställningar och möjligheter adresseras på ett så effektivt sätt som möjligt.

Inledningsvis kan vi se ett behov inom ramen för:

- *Releasehantering, vid exempelvis nya och uppdaterade taxonomier*
Tjänste- och programvaruleverantörerna måste få adekvat tid på sig att anpassa tjänster och programvara till bl.a. nya och uppdaterade taxonomier för att inlämningstjänsterna ska fungera som förutsatt. Det kan även omfatta tekniska justeringar i sammankopplade tjänster inom ekosystemet. Forumet skapar förutsättningar för att förstå varandras behov under produkter och tjänsters livscykelhantering.
- *Testbädd*
Det är ett erkänt problem att vidmakthålla testbäddar med tillräcklig volym uppdaterad testdata. Enskilda aktörer har oftast den möjligheten under kortare perioder och eller för unika datamängder. Testdata måste vara relevant och uppfylla krav på personlig integritet och dataskydd. Behovet av samverkan inom området betraktas av samtliga parter som stort. Testbäddar gör det även möjligt att säkerställa tillförlitlighet hos nya leverantörer, och hos nya och mer utvecklade tjänster och programvaror.
- *Datalabb*
Datalabb stöder samverkan vid gemensam utveckling. Målet är att skapa ett forum där kompetenser kompletterar varandra för att utforska data i syfte att hitta nya digitala tjänster med innovativa lösningar, med hjälp av finansiell information. Datalabb har behov av relevant och aktuell data att labba med, och behöver möta upp mot motsvarande krav som ställs på datamängder i testbäddar innehållande uppgifter med integritetsvärde.
- *Regulatorisk sandlåda*
När det gäller regulatoriska hinder förefaller problemställningarna vara kopplad till multidisciplinära frågeställningar i en kombination av olika ämnesområden. Det är sammanflätade områden av teknik, juridik och informationshantering som utgör kärnan i utmaningen. En regulatorisk sandlåda är inte detsamma som en testbädd eller ett datalabb som bedrivs i en stängd miljö, för att skapa regulatoriska sandlådor krävs försök i verklig användarmiljö. Den regulatoriska sandlådan kan beskrivas som försöksverksamhet begränsad i tid och rum, med syfte att parallellt utveckla teknik och regelverk. Kunskapsnivån höjs både hos den som genomför

försöket och hos regelgivaren. Det ökar förutsättningarna att utveckla regler i mindre steg.²²

De samverkande myndigheterna rekommenderar att ett samverkansforum etableras inom företagsdomänen för att säkerställa strukturerad extern samverkan med de svenska företagen och leverantörer av affärssystem och programvara för utbyte av information enligt SBR. Till samverkan bör även företagens intressenter och ombud bjudas in för att säkerställa en kvalificerad och mångfacetterad dialog som täcker företagarens behov av lösningar som underlättar rapporteringsplikten i syfte att minska den administrativa bördan hos företagen.

Intressentsamverkan kring SBR bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar, och samordnas med behoven inom det nordiska samverkansprojektet Nordic Smart Government.

²² https://www.kometinfo.se/wp-content/uploads/2020/01/F%C3%B6rs%C3%B6k-f%C3%B6r-technologisk-innovation_Komet-beskriver-2019_09.pdf, hämtad 2021-03-04